

Sữa ở Việt Nam đắt nhất thế giới – ĐAU HÀNG Ư?

KIM LOAN

GIÁ SỮA VIỆT NAM CHẠY NGƯỢC CHIỀU

Tại hội thảo “Chọn sữa thời bão giá” tổ chức ngày 26/8/2008 ở TP.HCM, công ty nghiên cứu thị trường FTA công bố rằng người tiêu dùng Việt Nam đang dùng sữa với giá cao nhất thế giới. Giá sữa ở Việt Nam cao gấp 3 lần Ấn Độ, 2 lần Thái Lan...

Quốc gia	USD/lít
Việt Nam	1,4
Trung Quốc	1,1
Ấn Độ	0,5
Bình quân tại các nước Âu Mỹ	0,5-0,9

Giá sữa lẻ, nguồn: Hội thảo “Chọn sữa thời bão giá”

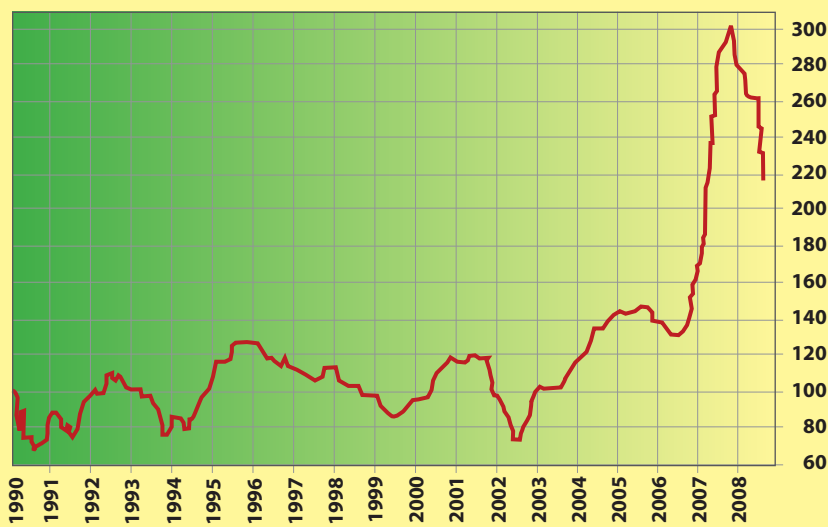
Đúng là giá sữa quốc tế tăng khá mạnh từ 2003, nhưng đã giảm đáng kể từ đầu năm 2008.

Biểu đồ chỉ số giá sữa quốc tế lấy năm cơ sở là 1999 có giá trị quy đổi = 100 (tính theo lượng giá trị thương mại xuất khẩu thì đỉnh điểm vào cuối 2007, đầu 2008 giá lên chỉ số 300, đến cuối 2008 còn 220. Trong khi đó, đúng vào thời kỳ này, thống kê từ tháng 02/2008 đến nay cho thấy giá sữa ở Việt Nam vẫn tăng, bất chấp giá sữa quốc tế giảm mạnh.

Nhãn hiệu sữa	Tỉ lệ tăng giá %
Abbott	20-25
Friso	15-26
Enfagrow A+	20

BIỂU ĐỒ CHỈ SỐ GIÁ SỮA QUỐC TẾ

Nguồn: Fao

TÌNH CẢNH NGƯỜI CHĂN NUÔI BÒ SỮA TẠI VIỆT NAM

Người chăn nuôi bò sữa Việt Nam bán 1 lít sữa (trung bình thực nhận 6.000 đ) chỉ mua được 1,1kg thức ăn tinh. Tỷ suất 1,1 (1,1 kg thức ăn tinh mua được / 1 lit sữa bán đi) là thước đo rất quan trọng, cho thấy khả năng có lời của người chăn nuôi. Tỷ suất này tại

Thái Lan là 1,5; Mỹ 3,3 Hà Lan 2,1; Úc 1,6 (nguồn IFCN, 2007). Với tỷ suất 1,1 của người nuôi bò sữa Việt Nam thì chỉ những con bò nào có năng suất từ 4.000 kg/năm mới không bị lỗ. Nhưng ta hãy xem đàn bò sữa Việt Nam. Số liệu mà PGS. TS. Trần Văn Cải, Viện KHKTNN Miền Nam cho ta sự mô tả khá rõ về vấn đề này.

Như vậy, người chăn nuôi không có lãi. Chúng ta có thể tham khảo thêm về năng suất cho sữa của bò sữa Canada.

NĂNG SUẤT SỮA TRUNG BÌNH CỦA BÒ SỮA VIỆT NAM

Năm	Kg/năm	Năm	Kg/năm (dự báo)
1990	2190	2008	3945
1995	2620	2009	4050
2000	3130	2010	4150
2005	3640	2012	4350
2006	3740	2014	4560
2007	3840	2015	4660

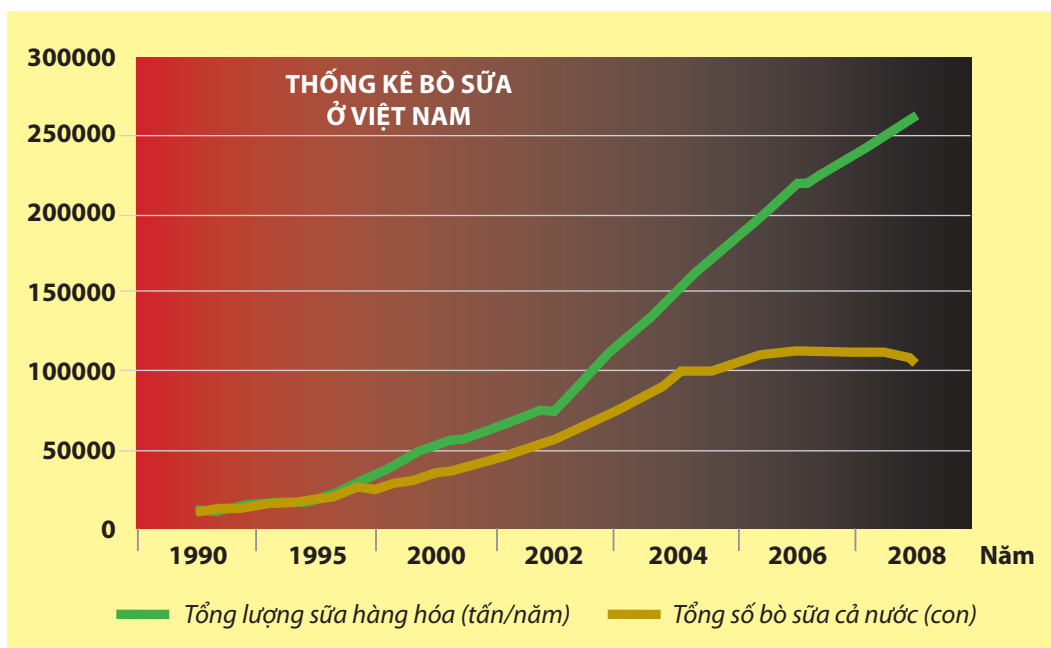
Nguồn: Nghiên cứu và phát triển chăn nuôi bò sữa ở Việt Nam, PGS.TS. Đinh Văn Cải, Viện KHKTNN Miền Nam

NĂNG SUẤT SỮA CỦA CÁC GIỐNG BÒ ĐƯỢC NUÔI Ở CANADA

Giống bò	Năng suất sữa (kg/năm)
Holstein	9.677
Brown Swiss	8.064
Ayrshire	7.423
Milking Shorthorn	6.552
Guernsey	6.540
Jersey	6.331
Canadienne	5.142

Nguồn: dairyvietnam.org.vn

LỢI NHUẬN ĐI VỀ ĐÂU?

Việt Nam có 2 công ty thu mua và chế biến sữa chủ yếu là Vinamilk trên 50% và Dutchlady khoảng 25% lượng sữa sản xuất trong nước. Có rất ít nhà máy chế biến nhỏ, công nghệ thấp và thị phần cũng không đáng kể. Vì vậy các công ty lớn rất dễ độc quyền quyết định giá mua vào và sản phẩm bán ra. Các công ty hầu như độc quyền này mua vào sữa tươi với giá ước từ 6.000 đ/kg - 7.500đ/kg, sau khi tiết trùng giá bán là 20.000đ/kg. Có thể thấy tỉ suất lợi nhuận của khâu chế biến cao hơn nhiều so với người chăn nuôi nếu may chăng họ còn chút lãi. Bảng sau đây cho thấy tỷ lệ lợi nhuận trong một số khâu chế biến.

LỢI NHUẬN TRÊN CÁC SẢN PHẨM SỮA

Loại sản phẩm	Lợi nhuận/ chi phí (%)
Sữa đặc có đường	17
Sữa nước	48
Sữa chua	54
Sữa bột giá thấp	22
Sữa bột giá cao	86

Nguyên: Hội thảo "Chọn sữa thời bão giá", Ông Raf Somers (thuộc Dự án bò sữa Việt - Bỉ)

Người nông dân làm ra sữa bị ép đủ bề y hệt cách cư xử của thương lái với trái cây, lúa, cá, tôm, ...Họ thường xuyên bị lỗ. Phần lớn họ quay lưng với chăn nuôi bò sữa, làm cho lượng sữa nguyên liệu trong nước ngày càng nhỏ bé. Số tiền bỏ ra để nhập sữa tăng hàng năm với tỷ lệ rất lớn: năm 2000 là 141 triệu USD, năm 2005 là 311 triệu, năm 2007 là 462 triệu và năm 2008 là 535 triệu USD. Có lẽ nhiều nhà nhập khẩu, sản xuất, phân phối các sản phẩm sữa ở Việt Nam còn hào hứng hơn khi mà đàn bò sữa ở Việt Nam ngày càng sa sút vì lợi nhuận từ sữa nhập cao hơn sử dụng nguyên liệu nội

địa, dù với nguyên liệu nội địa họ cũng đã thu lợi lớn, còn người chăn nuôi thì hầu như chẳng được bao nhiêu! Theo TS. Hồ Tất Thắng - Phó Hội trưởng Hội Tiêu chuẩn và Bảo vệ người tiêu dùng Việt Nam, giá sữa bột nguyên liệu hiện nay (5/2009) so với cùng kỳ năm 2007 giảm 60% và giảm hơn 40% so với thời điểm cao nhất của năm 2008. Nhưng giá

bán các sản phẩm sữa vẫn tăng liên tục như phần trên đã thấy. Giá bán các sản phẩm sữa ở Việt Nam đang bị các khâu trung gian tăng tốc thoải mái và chạy ngược chiều với hướng lưu thông quốc tế! Thêm một quả tạ ném vào giá sữa là chi phí cho quảng cáo, tiếp thị quá lớn. Năm 2008, riêng các nhãn sữa ngoại đã chi 30 triệu USD cho quảng cáo trên

TIÊU THỤ SỮA BÌNH QUÂN TẠI CÁC NƯỚC NĂM 2007

Quốc gia	Tiêu thụ (Kg/người)	Quốc gia	Tiêu thụ (Kg/người)
Malaysia	43	Na Uy	245
Nhật	75	Mỹ	251
Tây Ban Nha	152	Hà Lan	264
New Zealand	182	Áo	277
Bồ Đào Nha	183	Đức	288
Canada	191	Ireland	302
Úc	203	Thụy Sĩ	309
Ý	220	Pháp	309
Đan Mạch	232	Thụy Điển	314
Anh	234	Phần Lan	314

Nguyên: Fao

truyền hình và khoảng 70 triệu USD cho các hoạt động tiếp thị khác. Một trăm triệu USD ấy người ta gọi là đầu tư cho thương hiệu của các thương hiệu sữa, nhưng thực tế là người tiêu dùng lãnh hết. Khán giả xem truyền hình Việt Nam chắc không ít người phải lên ruột vì các chiêu quảng cáo sữa trên tivi, quảng cáo đặc quánh và ngọt lịm hơn "sữa đặc có đường"! Các nhà nhập khẩu, các nhà chế biến sữa, các nhà đài thả sức làm giá cho sữa! Trẻ con nhà nghèo thì chỉ mơ mới thấy sữa, người chăn nuôi bò sữa thì ngày càng kiệt sức.

Thấy lượng sữa tiêu thụ ở Việt Nam mà buồn cho trẻ em Việt Nam, cho các vận động viên, cho người bệnh Việt Nam (xem Bảng tiêu thụ sữa bình quân tại các nước năm 2007).

NGỊCH LÝ VỀ GIÁ SỮA Ở VIỆT NAM

Phải chăng có thể nói đến một lý do cuối cùng đã làm cho giá sữa Việt Nam thoải mái chạy ngược chiều quốc tế, đó là nghịch lý "giá sữa ngất ngưỡng chính vì người Việt Nam ... xài sữa ít quá"? Trong khi người Việt Nam chỉ tiêu thụ 10 lít sữa/năm, thì thành phố Hồ Chí Minh và Hà Nội tiêu thụ 80% lượng sữa cả nước. Thực tế cho thấy chỉ một nhóm ít

người đủ tiềm lực tài chính mua các sản phẩm sữa. Mà với phần lớn số này thì giá nào cũng OK? Và thế là những nhóm liên quan đến nhập khẩu, chế biến, quảng cáo (tức nhóm đưa sữa ra bán) thấy dân Việt Nam giàu thật, dễ thương thật!

Chấn chỉnh hiện tượng phi lý này có lẽ không quá tầm tay Nhà Nước, với những giải pháp không đến nỗi quá khó khăn. □

Khỏi cần nghe tin xấu

Bác sĩ nói với bệnh nhân: "Tôi có một tin tốt, một tin xấu cho ông".

- Cho tôi biết tin tốt trước.
- Tên của ông sẽ vinh dự được y học đặt cho một căn bệnh nan y vô phương cứu chữa.

Chữa bệnh béo phì

Một người tìm bác sĩ điều trị bệnh béo phì, nhận được lời khuyên:

- Ông nên uống nhiều nước chè đặc.
- Tôi hầu như mỗi phút đều uống thứ đó.
- Ông nên vận động nhiều và ít ngủ hơn.
- Mỗi ngày tôi chỉ ngủ 3 đến 4 giờ.
- Thế thì mỗi ngày ông chỉ nên ăn một miếng bánh mì, nhất định hiệu quả ngay!
- Quá dễ! Nhưng dùng nó trước hay là sau bữa ăn?

Ngày đầu đi học

Tiết đầu tiên ở một trường đại học của một chàng sinh viên khoa Văn. Giáo sư dặn dò cả lớp nhất định phải đọc ít nhất 5 cuốn sách và ông sẽ cung cấp cho cả lớp danh sách tên các tác giả để chọn lựa.

Nói xong ông bước lên bục giảng, gỡ sổ ra và đọc:

- "Baker, Black, Brooks, Carter, Cook..."

Chàng sinh viên cuống quýt ghi chép cho tới khi một cánh tay lay nhẹ vào vai. Cậu bạn ngồi sau thì thắm:

- Thấy đang điểm danh cơ mà!